

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	5
ABSTRACT	7
مستخلص البحث	9
กิตติกรรมประกาศ	11
สารบัญ	12
รายการตาราง	14
รายการภาพประกอบ	17
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 ความเป็นมาของการวิจัย	18
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	23
1.3 คำถามวิจัย	24
1.4 ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	24
1.5 ขอบเขตของการวิจัย	25
1.6 ข้อตกลงเบื้องต้นในการวิจัย	28
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	
2.1 การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา)	31
2.2 แนวคิดที่ว่าด้วยภาวะผู้นำและอิหม่าม	46
2.3 แนวคิดที่ว่าด้วยทฤษฎีบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศึกษาศูนย์ฯ (ตาดีกา)	79
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	104
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	106
3.2 แบบแผนการวิจัย	108
3.3 ตัวแปรในการวิจัย	109
3.4 เครื่องมือการวิจัย	111
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	113
3.6 การวิเคราะห์ข้อมูล	114
บทที่ 4 ผลการวิจัย	
4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม	115
4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับภาวะผู้นำของอิหม่าม	117

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
4.3 การวิเคราะห์ข้อมูลระดับบทบาทของอิหม่าม	121
4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับภาวะผู้นำของอิหม่าม	126
4.5 การวิเคราะห์ข้อมูลการเปรียบเทียบระดับบทบาทของอิหม่าม	138
4.6 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำและบทบาทของอิหม่าม	149
บทที่ 5 สรุปและอภิปรายข้อเสนอแนะ	
5.1 สรุปผลการวิจัย	155
5.2 การอภิปรายผล	162
5.3 ข้อเสนอแนะ	173
บรรณานุกรม	176
ภาคผนวก	188
ประวัติผู้เขียน	233

Prince of Songkla University
Pattani Campus

รายการตาราง

	ตาราง	หน้า
ตารางที่ 1	หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดสรรเงินอุดหนุน เพื่อเป็นค่าตอบแทน ผู้สอนในศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) และค่าบริหารจัดการ มัสยิด พ.ศ.2548	93
ตารางที่ 2	ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เรื่องหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดสรรเงินอุดหนุนเพื่อเป็นค่าตอบแทนผู้สอนศูนย์ฯ (ตาดีกา) และค่าบริหารจัดการมัสยิด พ.ศ.2555	93
ตารางที่ 3	จำนวนประชากรมัสยิดและศูนย์ฯ (ตาดีกา) จำแนกตามอำเภอ	106
ตารางที่ 4	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอำเภอ	108
ตารางที่ 5	ค่าความถี่และค่าร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตัวแปร อายุ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการบริหารศูนย์ฯ และขนาดของศูนย์ฯ	116
ตารางที่ 6	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส	118
ตารางที่ 7	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านความรับผิดชอบ	118
ตารางที่ 8	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล	119
ตารางที่ 9	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านการบริหารแบบมีส่วนร่วม	120
ตารางที่ 10	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส ด้านกระบวนการควบคุม	120
ตารางที่ 11	ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับบทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนราธิวาส	122

รายการตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 12	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านงานวิชาการ	122
ตารางที่ 13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านงานบุคคล	123
ตารางที่ 14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านงานธุรการและการเงิน	124
ตารางที่ 15	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านกิจกรรมนักเรียน	125
ตารางที่ 16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานบทบาทของอิหม่ามในการจัดการ ศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ด้านความสัมพันธ์ชุมชน	126
ตารางที่ 17	เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุ	127
ตารางที่ 18	เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุด้วยวิธีของ เชฟเฟ	128
ตารางที่ 19	เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนา	129
ตารางที่ 20	เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษา อิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปร วุฒิการศึกษาศาสนาด้วยวิธีของเชฟเฟ	132
ตารางที่ 21	เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำ มัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญ	133

รายการตาราง (ต่อ)

ตารางที่ 22	เปรียบเทียบความแตกต่างภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญด้วยวิธีของเซฟเฟ่	135
ตารางที่ 23	เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา)	136
ตารางที่ 24	เปรียบเทียบภาวะผู้นำของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรขนาดของศูนย์ฯ(ตาดีกา)ที่อิหม่ามปฏิบัติหน้าที่	137
ตารางที่ 25	เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุ	138
ตารางที่ 26	เปรียบเทียบความแตกต่างบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรอายุด้วยวิธีของเซฟเฟ่	139
ตารางที่ 27	เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาศาสนา	141
ตารางที่ 28	เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญ	143
ตารางที่ 29	เปรียบเทียบความแตกต่างบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรวุฒิการศึกษาสามัญด้วยวิธีของเซฟเฟ่	145
ตารางที่ 30	เปรียบเทียบบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯ (ตาดีกา)	146
ตารางที่ 31	เปรียบเทียบความแตกต่างบทบาทของอิหม่ามในการจัดการศูนย์การศึกษาอิสลามประจำมัสยิด (ตาดีกา) ในจังหวัดนครราชสีมา ตามตัวแปรประสบการณ์การบริหารศูนย์ฯด้วยวิธีของเซฟเฟ่	147

รายการภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย	27

Prince of Songkla University
Pattani Campus